

Sami Nikander

19.3.2020

Kirjallinen kuuleminen, Eduskunta, Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

E 11/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: Päästökauppaa koskevat valtion-tuen suuntaviivat vuoden 2020 jälkeen; komission luonnos suuntaviivoiksi

Suomessa toimiva kemianteollisuus on ensimmäisenä toimialana asettanut itselleen hiilineutraaliustavoitteen vuonna 2019 (lisätietoa: <https://www.kemianteollisuus.fi/fi/vastuullisuus/hiilineutraalikemia2045/>). Keskeisessä roolissa tämän tavoitteen saavuttamisessa tulee olemaan sitä tukeva toimintaympäristö ja voimakas sähköistyminen. EU:n komission tammikuussa 2020 julkaisemalla luonnoksella päästökauppaa koskeviksi valtiontuen suuntaviivoiksi kaudelle 2021–2030 on oma merkittävä roolinsa tässä kokonaisuudessa, sillä sen sisältämä **päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensaatio toimii yhtenä sähkön hinnan rajoittamisen elementtinä. Asialla ei siis ole mitään tekemistä päästöjen kanssa, kuten monesti virheellisesti ymmärretään.** Voidakseen investoida uuteen, sähköön perustuvaan, teknologiaan on sähkön hinnan oltava kansainvälisesti kilpailukykyistä. Tässä **Suomen, joka haluaa maana profiloitua hiilineutraaliuden edelläkävijäksi, on hyödynnettävä kaikkia niitä keinoja, joilla se voi luoda maahamme mahdollisimman investointiystävällisen toimintaympäristön.** Tässä päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensointi on yksi osa kokonaisuutta. Kompensaatio myös kohdentuu suhteellisen hyvin elinkeinoelämän arvoketjujen kannalta keskeisille toimialoille, jotka mahdollistavat arvoketjujen toiminnan ja kehittymisen. Lisäksi nämä toimialat monesti myös tuottavat energia- ja materiaalivirtoja, jotka osaltaan auttavat Suomea ponnisteluissa kohti omaa hiilineutraaliustavoitettaan. **Kompensaatiota tuleekin jatkaa ja tuki-intensiteettitään täysimääräisenä.** Tältä osin näkemyksemme siis eroaa työ- ja elinkeinoministeriön esittämästä kannasta.

Päästökauppa vaikuttaa sähkön hintaan ainakin vuoteen 2030 saakka

Uusiutuvan energian osuuden kasvu sähkön tuotannossa laskee sähköenergian tuottamisen kasvihuonekaasupäästöjä, mikä on oikea suuntaus ja oman hiilineutraaliustavoittemme kannalta välttämätöntä. Valitettavasti uusiutuvien osuuden kasvu ei vaikuta sähkön markkinahintaan, sillä se määräytyy päästökaupassa mukana olevien tuotantomuotojen perusteella. Näitä tuotantomuotoja on käytössä ainakin päästökaupakauden 2021–2030 loppuun saakka. Lisäksi EU:n sähkömarkkinassa käytettävillä tuotantomuodoilla on vaikutusta myös pohjoismaisen sähkömarkkinan hinnoitteluun. Nämä seikat käyvät ilmi keväällä 2019 Power Deriva Oy:n tekemästä selvityksestä jaa tukevat osaltaan sitä, että **kompensaation käytön jatkaminen Suomessa on hyvin perusteltua** (<https://www.kemianteollisuus.fi/fi/tietoa-alasta/vientiteollisuus/power-derivapaastooikeuden-vaikutus-sahkon-hintoihin-ja-teollisuuden-kilpailukykyyn/>).

Sami Nikander

19.3.2020

Tuki-intensiteetin pienentäminen ei ole perusteltua ja kompensatioon oikeutettujen toimialojen listaa tulee vielä tarkastella uudelleen

EU:n komission antama esitys on mielestämme kohtuullinen. Tuki-intensiteetin kerrointa on laskettu jo nykyisen kauden aikana huomattavasti. Jo aiemmin mainitun Power-Derivan (2019) selvityksen perusteella energiaiintensiivisen teollisuuden lisäkustannukset ovat korkeammat nykyiseen maksimikompensatioon verrattuna. Todellista perustetta leikata kerrointa lisää ei siis ole. Mielestämme Työ- ja elinkeinoministeriö esitys kertoimen leikkaamisesta Suomen kannaksi ei ole perusteltu.

EU:n komission suuntaviivaluonnoksessa on kompensatioon oikeutettuja toimialoja vähennetty. Näihin liittyviä laskentaperusteita ei ole avattu. Lisäksi **nyt tehtävät linjaukset toimivat EU:n ja samalla myös Suomen omia ilmastotavoitteita vastaan, koska ne nojaavat voimakkaasti toimintojen sähköistämiseen.** Nyt listalta putoamassa olevien toimialojen tilannetta tulisikin arvioida uudelleen. Kannaltamme **keskeiset toimialat**, kuten:

- kemiallisten ja lannoitemineraalien louhinta,
- lannoitteiden ja tyyppiyhdisteiden valmistus,
- muiden orgaanisten peruskemikaalien valmistus,
- kuusi ensiömuovien valmistus -toimialan osaa

tulisi palauttaa listalle ns. laadullisen arvioinnin kautta. Yllä mainituilla **toimialoilla on merkittävä vaikutus niin EU:n kuin Suomen hiilineutraaliuden ja kiertotalouden toteutumisen kannalta**, sillä ne mahdollistavat esim. biotalouden prosesseja biomassan kasvatuksen ja sivuvirtojen hyödyntämisen kautta tai toimittavat keskeisiä aineita esim. sellupohjaisten biotuotteiden valmistukseen.

Suomen kanta sähkön tuotannon päästökertoimen suhteen on kannaltamme kannattava. Katsomme myös, **että Suomen ei tule kannattaa EU:n komission ehdottamaa sektorikohtaista rajausta.**

Lopuksi. EU:n ja Suomen ilmastopoliittiset linjaukset tulevat korostamaan kompensaation tarvetta jatkossa. Odotettavissa on, että kompensaation käyttö laajenee nykyisestä 11 jäsenmaasta laajemmaksi ja se tulee olemaan yksi elementti, jolla voidaan houkutella maahan vähäpäästöisiä investointeja. Suomen ei tule luopua tästä edustaan. Varsinkin, kun koko mekanismi voidaan rahoittaa päästökauppataloilla.

Kunnioittavasti,

Kemianteollisuus ry

Sami Nikander
johtaja, vastuullisuus